

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

Hyvä tulevaisuus lapsille ja nuorille
- Hämeenlinnan perusopetuksen laatukriteerit

Riitta Hietanen

Kuvitus: Ella Roslander: telinejumbppaa
Sisu Seppälä: hyppynaru
Neea Heinonen: askartelija
Viola Vuolle: talviurheilu

Taitto: Hämeenlinnan kaupunki / viestintäyksikkö

HYVÄ TULEVAISUUS LAPSILLE JA NUORILLE

Lapsen ensimmäinen ja tärkein kasvuyhteisö on perhe. Kotien tehtävänä on huolehtia lapsen perustarpeiden tyydyttämisestä. Terveellinen ravinto, riittävä uni, ulkoilu ja liikunta ovat kasvun välttämättömät edellytykset.

Hämeenlinnan kaupungin lasten ja nuorten palvelut toimivat kotien kasvatustyön tukena. Palveluiden toimintaperiaatteita ovat rohkeus, luovuus ja kriittisyys. Toiminnan lähtökohtina ovat hyvä palvelu, osaamisen jakaminen ja vahvuuksien hyödyntäminen.

SISÄLLYS

1. OPETUSPALVELUT KASVUN TUKENA.....	4
1.1. Perusopetuksen laatutavoitteet	
1.1.1. Tasa-arvoiset oppimisen edellytykset	
1.1.2. Motivoitunut oppija	
1.1.3. Kokonaisvaltainen kasvun tukeminen	
2. LAATUKRITEERIT SEURANNAN JA ARVIOINNIN VÄLINEENÄ.....	6
2.1. Lähtökohtia perusopetuksen laadun kehittämiseen	
2.2. Opetuspalvelujen laatutekijät Hämeenlinnassa	
2.2.1. Yhteisöllisyyden kehittäminen - Koulu matkalla kasvuyhteisöksi	
2.2.2. Osallisuus ja vaikuttaminen	
2.2.3. Kodin ja koulun yhteistyö – Kasvatuskumppanuus	
2.2.4. Johtaminen ja resurssointi	
3. LAATUKRITEERIT.....	9
3.1. Opetuksen tasa-arvo	
3.1.1. Tuntijako ja tuntikehys	
3.1.2. Opetusryhmät	
3.1.3. Opetuksen suunnittelu ja johtaminen	
3.1.4. Toimintakulttuuri	
3.1.5. Kasvatuskumppanuus	
3.1.6. Oppimisympäristöt	
3.2. Motivoitunut oppija	
3.2.1. Kannustava palaute ja oppimistulosten seuranta	
3.2.2. Osallisuus ja vaikuttaminen	
3.3. Kokonaisvaltainen kasvun tukeminen	
4. PERUSOPETUKSEN LAATUKRITEERIT JA VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI.....	13
4.1. Oppilaan ja huoltajan kohtaaman toiminnan laatu	
4.2. Oppimista tukevien rakenteiden laatu	
4.3. Toteutus ja kustannukset	
5. TOIMINNAN SUUNNITTELUN JA ARVIOINNIN YHTEYS.....	16
LIITE 1: Seurannan ja arvioinnin kohteet (suunnitelma 2012-2016)	

1. OPETUSPALVELUT KASVUN TUKENA

”Laadukas perusopetus auttaa oppilasta oppimaan paremmin ja saavuttamaan nopeammin asetetun tavoitteen unohdamatta ihmisyyteen ja inhimilliseen kehittymiseen kuuluvia tärkeitä asioita.” (OKM 2010:6)

Perusopetuksen laadun kehittäminen ei ole muusta yhteiskunnasta, sen tavoitteista ja tarpeista, irrallaan olevaa toimintaa. Perusopetuksessa on otettava huomioon suuret ja ajankohtaiset yhteiskunnalliset kysymykset: teknologian kehittymisen vaikutukset, kansainvälistyminen, kestävä kehitys ja monikulttuurisuuden lisääntyminen.

Lasten ja nuorten sosioemotionaalinen kehitys ja hyvinvointi edellyttävät kouluelämän ja opetusympäristön yhteisöllisyyden vahvistamista. Oppilaiden, koulun henkilöstön ja kotien yhteinen toiminta, yhdessä laaditut toimintamallit ja yhteistoiminnallinen oppiminen edistävät vuorovaikutusta ja vähentävät koulukiusaamista. Lisäksi oppilaan tukeminen erityispalveluilla on osa laadukasta opetusta (OKM julkaisu 2010:6, s.9).

1.1. Perusopetuksen laatutavoitteet

Syksyllä 2010 käynnistetyn perusopetuksen laatuprojektin tavoitteiden mukaisesti Hämeenlinnan opetuspalveluiden keskeisiksi laatutavoitteiksi valittiin:

Tasa-arvoiset oppimisen edellytykset

- laadukas ja oppimisen tarpeisiin mahdollisimman hyvin vastaava perusopetus kaikille lapsille ja nuorille koulusta tai asuinpaikasta riippumatta sekä mahdollisuus jatko-opintoihin

Motivoitunut oppija

- oppimisen ilon, uteliaisuuden ja tulevaisuuden uskon säilyttäminen

Kokonaisvaltainen kasvun tukeminen

- joustava ja perheen tarpeet huomioon ottava yhteistyö kaikkien lasten ja nuorten palveluiden kesken

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Hämeenlinnassa tulee huolehtia opetuspalveluiden ja moniammatillisen yhteistyön toimintaedellytyksistä sekä henkilökunnan ammattitaidon ja vuorovaikutustaitojen ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Tavoitteiden toteuttaminen edellyttää kaikkien opetuspalveluissa työskentelevien ja koulujen kanssa yhteistyötä tekevien (mm. oppilashuollon henkilöstön) sitoutumista yhteisiin arvoihin ja tavoitteisiin sekä yhdessä sovittaviin työtapoihin ja menetelmiin.

Perusopetuksen laatukriteereihin (OKM julkaisu 2010:6) pohjautuen on määritelty ne kriteerit, joiden avulla tavoit-

teiden toteutumista seurataan ja mitataan. Tavoitteiden sisältö ja kriteerit on lyhyesti esitelty tässä luvussa. Mittareita, seurantaa ja arviointia kuvataan tarkemmin 3. luvussa sekä liitteessä.

1.1.1. Tasa-arvoiset oppimisen edellytykset

Vaikka koulut ovat keskenään erilaisia, niiden toimintakulttuurin kehittämistä tuetaan siinä määrin yhtenäisellä hallinnollisella ohjauksella, että voidaan taata tasa-arvoiset oppimisen edellytykset kaikissa Hämeenlinnan kouluissa opiskeleville lapsille ja nuorille.

Tuen tarve kartoitetaan kaikissa kouluissa yhtenevin perustein ja tarvittavat tukitoimenpiteet käynnistetään mahdollisimman nopeasti. (Ohjeet opetussuunnitelman liitteenä olevassa Oppilaan kansiossa.)

Kodin ja koulun välisen yhteistyön periaatteet on yhdessä sovittu ja niitä noudatetaan.

Oppimisympäristöjen tarkoituksenmukaisuudesta ja kunnosta pidetään huolta.

1.1.2. Motivoitunut oppija

Kaiken toiminnan tavoitteena on säilyttää jokaisen lapsen ja nuoren oppimisen ilo, uteliaisuus ja usko tulevaisuuteen.

Tähän päästään kun lapsi ja nuori saa kannustavaa palautetta kotona ja koulussa, oppiminen on riittävän haasteellista ja oppimismenetelmät monipuolisia, kun motivaatiota ylläpidetään eriyttämällä opiskeltavia sisältöjä ja opetusmenetelmiä sekä ohjaamalla ja tukemalla tarpeen mukaan (oppilaanohjaus, syrjäytymisen ehkäiseminen), kun fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö on turvallinen ja viihtyisä.

Jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan mahdollisuus vapaasti ilmaista mielipiteensä sekä näkemyksensä kaikissa häntä it-

seen koskevilla asioissa. Näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti (LOS 20.11.1989 artikla 12 ja 13).

1.1.3. Kokonaisvaltainen kasvun tukeminen

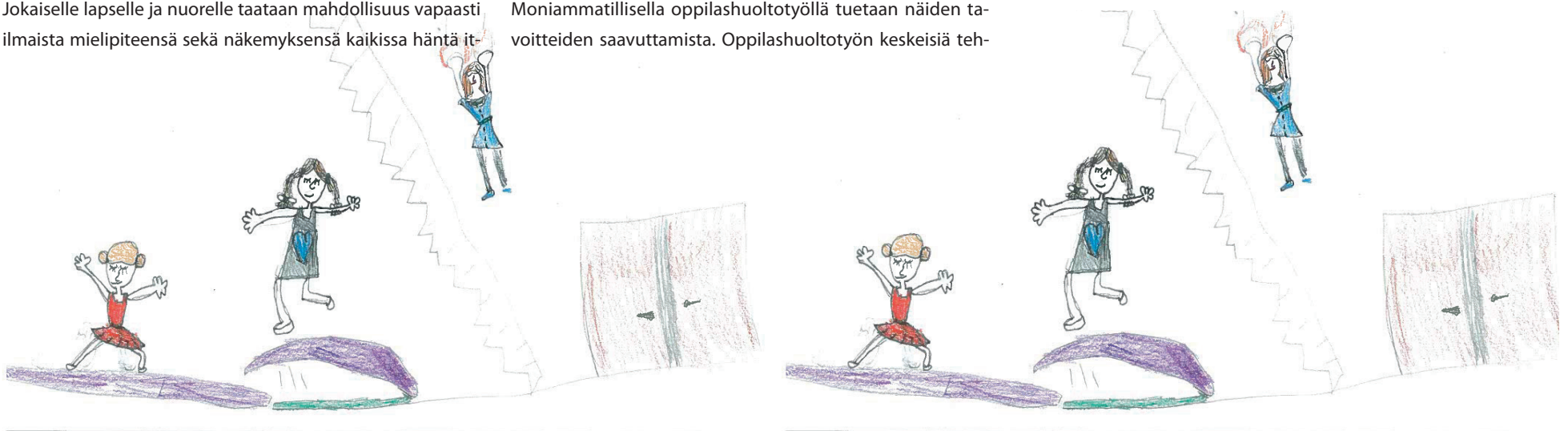
Tavoitteena on, että jokainen hämeenlinnalainen koulu on turvallinen, toimiva, aktiivinen ja oppimiseen kannustava oppimisympäristö, että kouluissa on selkeät ja yksiselitteiset säännöt, joita kaikki noudattavat sekä mahdollisuus aitoon vuorovaikutukseen.

Moniammatillisella oppilashuoltotyöllä tuetaan näiden tavoitteiden saavuttamista. Oppilashuoltotyön keskeisiä teh-

täviä ovat kouluyhteisön myönteisen ja toimivan ilmapiirin ylläpitäminen, oppilaan, huoltajien, opettajien ja muun henkilökunnan tukeminen, oppimisvaikeuksien varhainen havaitseminen ja tukitoimien aloittaminen sekä yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on toimivan kasvatuskumppanuuden toteuttaminen.

Opetuspalveluiden laadun tulee näkyä sekä yhteisön että yksilön toiminnassa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja arvostavassa kohtaamisessa.

2. LAATUKRITEERIT SEURANNAN JA ARVIOINNIN VÄLINEENÄ

”Perusopetuksen laatukriteerit (OKM) tarjoavat käytännöllisen työkalun arvioida koulutoimea koskevien päätösten lyhyen ja pidemmän aikavälin vaikutuksia koulujen toimintaan. Parhaimmillaan laatukriteereihin perustavan arviointitiedon avulla kyetään tunnistamaan havaittuja koulutuksen epäkoh- tia ja korjaamaan niitä vuosittaisessa kuntien toiminnan ja talouden suunnittelun kokonaisuudessa.

Perusopetuksen kansallisten laatukriteereiden tavoitteena on tukea opetuksen korkeaa laatua ja monipuolista tarjontaa sekä turvata opetukselliset ja sivistykselliset perusoikeudet lapsille ja nuorille asuinpaikasta, kielestä ja taloudellisesta asemasta riippumatta. Laatukriteereiden hyödyntäminen auttaa koulujen henkilöstöä, hallintoa ja päättäjiä tiedosta- maan toiminnan puutteet ja parantamaan niitä.

Laatukriteeristö on johtamisen väline, jonka kautta arvioi- daan toiminnan nykytilaa ja kehitetään sitä. Monimutkaisis- sa paikallisen tason arviointi- ja muutosprosesseissa perus- opetuksen laatukriteerit tarjoavat opetus- ja kasvatusalan ammattilaisille työkalun, joka perustuu tutkimus- ja arvioin- titietoon sekä voimassa oleviin säädöksiin. Nämä auttavat kouluja arvioimaan ja kehittämään joustavasti paikallista toimintaansa. Tällöin on mahdollista painottaa niitä paikalli- sia laatukriteereitä, jotka on koettu tärkeiksi perusopetuksen järjestämisessä.

Perusopetuksen laatukriteerit on suositusluonteinen pitem- män ja lyhyen aikavälin johtamisen väline koululle ja kunnal- le. Laatukriteerit siis määrittelevät osaltaan, millä perusteilla toimintaa voidaan analysoida ja millaisena toiminnan odo- tetaan toteutuvan, jotta se palvelisi toiminnalle asetettuja tavoitetta. Laatukriteerit mahdollistavat toiminnan arvotta- misen” (OKM julkaisuja 2010:6).

2.1. Lähtökohtia perusopetuksen laadun kehittämiseen

Toiminnan kehittäminen perustuu laadittuun strategiaan se- kä yhteisiin arvoihin, visioon ja toiminta-ajatukseen. Näihin perustuen kehitetään opetuksen järjestäjän ja koulun laa- tua. Niiden toimivuutta arvioidaan systemaattisesti laaditun suunnitelman mukaan.

”Hyvin toimivalla koululla on selkeästi tiedostettu yhteinen tehtävä, ja sen toiminnan painopiste on oppimisen edistä- misessä. Lisäksi koulun ilmapiiri, oppimisympäristö ja sidos- ryhmät tukevat oppimista. Koulun henkilöstöllä on selkeä käsitys perustehtävästä ja tavoitteista: johtamisessa korostuu kasvatus ja opetus, kaikessa toiminnassa korostuvat oppimis- ta edistävät toimenpiteet, henkilöstön jatkuva kehittäminen sekä koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön panostaminen.

Kehittämissuuntautuneessa koulussa korostuu itsearviointi ja toiminnan kehittäminen systemaattisesti kerätyn arvioin- titiedon perusteella. Kehittämisprosessissa tulee aina ottaa huomioon vallitseva toimintakulttuuri ja organisaation omat lähtökohdat uudistuksille. Itsearvioinnissa vastataan neljään peruskysymykseen: Missä olemme nyt? Missä haluaisimme olla tulevaisuudessa? Miten parhaiten pääsemme tavoittee- seemme? Miten arvioimme aikaansaatuja muutoksia? (ns. effective school - suuntaus, OKM 2010:6)”

2.2. Opetuspalvelujen laatutekijät Hämeenlinnassa

Hämeenlinnan kaupungin strategiassa sekä lasten ja nuorten palveluita ohjaavissa asiakirjoissa asiakasnäkökulma, vaikut- taminen ja osallisuus ovat keskeisiä tekijöitä toiminnan suun- nitelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Perusopetuksen laatukriteereistä (OKM 2010) valittiin Hä- meenlinnan painotusten mukaisesti opetuspalveluiden laa- dun kehittämiskohteiksi: osallisuus ja vaikuttaminen, kodin ja koulun yhteistyö sekä oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki. Näistä tekijöistä paljolti riippuu lapsen ja nuoren oppimi- sen ilo ja mielekkyys, opintojen sujuminen sekä kasvaminen vastuulliseksi oman yhteisönsä jäseneksi. Oppilas ja hänen huoltajansa arvioivat koulun toiminnan ja opetuksen laaduk-

kaaksi usein juuri sen mukaan, kuinka koulu näissä asioissa onnistuu. Tietojen ja taitojen opettamisen lisäksi koulun on pystyttävä tukemaan oppilaan kasvua ja kehitystä kokonaisvaltaisemmin.

Tärkeimmäksi toiminnan laatua tukevaksi rakenteelliseksi laatekijäksi Hämeenlinnassa valittiin johtaminen. Toiminnan kehittäminen ei onnistu ilman hyvää johtamista. Tavoitteena on vakiinnuttaa kehittämistyö entistä tiiviimmin osaksi opetuspalveluiden käytänteitä.

Yhteistyössä muiden lasten ja nuorten kasvua tukevien palveluiden ja hankkeiden kanssa kehitetään:

- yhteisöllisyyttä sekä parannetaan oppilaiden ja kouluhenkilöstön hyvinvointia ja osallisuutta
- arviointitiedon systemaattista dokumentointia (yhteiset sopimukset ja yksiköiden omat tarpeet)
- opetusta kerätyn arviointitiedon avulla
- keskustelevaa arviointikulttuuria

Laatuarvioinnin suunnittelu tehtiin yhteistyössä opetuksen tuotteistamisen kanssa, niin että tuotteiden arviointi ja kehittäminen jatkossakin voidaan toteuttaa nyt tehtävien periaatteiden ja laatukriteerien avulla. Arvioinnin ja kehittämisen lähtökohdana on oppimisen tukeminen ja asiakaskeskeisyyden entistä parempi huomioon ottaminen. Myös henkilöstön

täydennyskoulutuksesta huolehtiminen on tärkeä laatuun vaikuttava tekijä.

Opetuksen järjestäjä, koulut ja muut opetuspalveluiden toimijat sitoutetaan oman toimintansa laatuarviointiin (itsearviointi, ulkopuolinen arviointi) ja havaittujen ongelmien korjaamiseen. Sopimusohjauksella mukaisesti sekä tilaaja että tuottaja vastaavat osaltaan laatukriteerien käyttöön ottamisesta ja vakiinnuttamisesta. Seuranta ja arviointi suunnitellaan systemaattiseksi ja säännölliseksi kunnan päätöksenteon tukevuksi toiminnaksi. Oleellista on, että jokainen koulu lähtee kehittämään toimintaansa yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden suuntaisesti omista lähtökohdistaan.

2.2.1. Yhteisöllisyyden kehittäminen - Koulu matkalla kasvuyhteisöksi

OKM:n Perusopetuksen laatukriteerit - julkaisussa todetaan: "Suomalaisen peruskoulun kehittämisen näkökulmasta ei ole perustelua kiinnittää huomiota pelkästään oppimistuloksiin vaan myös niihin koulun toimintoihin, jotka edistävät ja mahdollistavat tavoiteltujen oppimistuloksien saavuttamisen... Erityisen suuri haaste opetuksen laadulle on yhteisöllisyyden kehittäminen, joka edellyttää sekä kouluhenkilöstön että oppilaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden parantamista." (OKM 2010:6)

Kaikissa lasten ja nuorten palveluissa keskeisenä tavoitteena on lapsen koko kasvuympäristön kehittäminen - lapsen ja nuoren hyvä päivä. Se edellyttää joustavaa yhteistyötä eri toimijoiden välillä, rohkeutta tuoda esiin erilaisia näkemyksiä ja uskallusta toimia entisistä toimintatavoista poikkeavalla tavalla sekä sitoutumista yhdessä tekemisen kulttuuriin.

2.2.2. Osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilaiden osallisuuden ja vaikuttamisen toimintakulttuuria luodaan, kun oppilaille on mahdollisuuksia osallistua heitä itseään koskevien asioiden käsittelyyn yhdessä huoltajien ja koulun henkilökunnan kanssa. Oppilaiden osallisuuden toteutumiseksi käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaiden suvaitsevaisuutta ja kulttuuritietoisuutta.

Myönteisen ja kannustavan oppimisympäristön ja ilmapiirin edellytyksenä on, että kouluissa käytetään vuorovaikutteisia opetusmenetelmiä. Oleellista on myös, että koulussa on olemassa yhteisesti hyväksytyt ratkaisumallit ristiriitojen ja kiusaamistilanteiden selvittämiseen.

Oppilaiden tasa-arvoinen kohtelu ja mahdollisuus osallistua asioiden käsittelyyn ehkäisevät osaltaan nuorten syrjäytymistä.

2.2.3. Kodin ja koulun yhteistyö – Kasvatuskumppanuus

Yhteistyön lähtökohtana on perheiden tarpeita palvelevat toimintamuodot ja riittävän yhteinen käsitys yhteistyön tarkoituksesta ja toimintatavoista.

Tärkeää on panostaa kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön koulun alkaessa. Myönteisesti liikkeelle lähtenyt yhteistyö kantaa pitkälle ja helpottaa myöhemmin myös mahdollisten ongelmien ratkaisemista.

Yhteistyötä suunnitellaan, kehitetään ja arvioidaan yhdessä huoltajien ja oppilaiden kanssa.

2.2.4. Johtaminen ja resurssointi

Laadukkaan perusopetuksen onnistuminen edellyttää eri tahojen välistä yhteistyötä sekä jatkuvaa keskustelua muutos- ja kehittämistarpeiden yhteensovittamisesta ja priorisoinnista tilaajan, opetuspalveluiden hallinnon sekä yksittäisen koulun välillä. Johtamisen merkitys on keskeinen kaikilla toiminnan tasoilla.

Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että kouluilla on edellytykset muodostaa sellaisia opetusryhmiä, joissa opetus ja ohjaus voidaan toteuttaa opetussuunnitelman mukaisesti. Kouluille on annettava sellaiset resurssit, että oppilaiden erilaiset tarpeet voidaan ottaa huomioon opetusjärjestelyissä ja tarvittaessa opetusryhmiä voidaan uudelleen järjestellä lukuvuoden aikana.

Johtamisen periaatteet Hämeenlinnan opetuspalveluissa:

- Koulun johtamisen painopiste on pedagogisessa johtamisessa, joka on vuorovaikutteista ja osallistavaa
- Koulussa on kannustavat käytänteet, jotka tukevat oma-aloitteisuutta ja oman työn jatkuvaa kehittämistä
- Kuuleminen, osallistuminen ja vaikuttaminen on suunnitelmallista ja aikataulutettua
- Kaikilla asianosaisilla on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon
- Tieto päätöksistä ja suunnitelmista saatetaan mahdollisimman laajaan keskusteluun
- Koulun toimintakertomuksessa mainitaan kuinka lukuvuoden painopisteet ja yhteiset teemat koulussa toteutetaan.
- Huolehditaan tilojen ja välineiden tarkoituksenmukaisuudesta
- Toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja mitataan itsearviointien ja hallinnon kyselyjen avulla (toimintasuunnitelman toteuttaminen, kuntakohtaisesti määritellyt yhteiset tavoitteet)

3. LAATUKRITEERIT

3.1. Opetuksen tasa-arvo

Oppilas saa koulusta riippumatta laadukasta perusopetusta ja mahdollisuuden omien kykyjensä mukaiseen oppimiseen.

Resursoitaessa koulujen opetustoimintaa (esimerkiksi päätetäessä opetustuntien määrästä) otetaan oppilasmäärän lisäksi huomioon, paljonko koulussa on erityistä tukea tarvitsevia sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisia oppilaita, minkä kokoisia ja mistä luokka-asteista koostuvia yhdysluokkia koulussa on sekä onko koululta syytä edellyttää erityistä työturvallisuutta.

Palvelusopimuksessa määritellään sekä tilaajan että tuottajan tahtotila ja resurssit.

3.1.1. Tuntijako ja tuntikehys

Tavoitteena on perusopetuksen tuntimäärän nostaminen valtakunnallisesta minimiintuntimäärästä niin, että Hämeenlinnalaiset nuoret ovat perusopetuksen päättyessä saaneet opetusta vähintään valtakunnallisen keskiarvon verran.

Opetuspalveluiden hallinnossa seurataan tuntijakoa ja koulukohtaista opetustuntien määrää.

3.1.2. Opetusryhmät

Opetusryhmät muodostetaan siten, että voidaan toteuttaa opetus ja ohjaus opetussuunnitelman mukaan, saavuttaa opetukselle asetetut tavoitteet ja ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet.

Palvelusopimuksessa sovitaan opetusryhmien kokotavoitteet ja määritellään opetusryhmien muodostamisen periaatteet. Lautakunta vahvistaa ryhmäkoot.

Opetusryhmien määrää ja kokoa seurataan hallinto-ohjelmien avulla.

Tarvittaessa opetusryhmiä voidaan uudelleen järjestellä lukuvuoden aikana.

3.1.3. Opetuksen suunnittelu ja johtaminen

Opetuspalveluiden hallinto tukee koulujen välisen tasa-arvon toteutumista ohjeistamalla koulujen toimintaa (toimintasuunnitelmaohjeet, siirtymät ja nivelvaiheet, työnjohdolliset ohjeet) ja seuraa koulujen toimintasuunnitelmia ja niiden liitteitä.

Koulut toimittavat toimintasuunnitelmansa syyskuun aikana hallintoon ohjeiden mukaisesti.

Koulukohtaiset opetussuunnitelmat liitteineen (järjestys- säännöt, turvallisuussuunnitelma, kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma, kestävän kehityksen suunnitelma (2010), oppilaan ohjauksen suunnitelma (2011) ja tietostrategia) lähetetään palvelujohtajalle.

Avoimet opetuksen suunnittelukeskustelut käydään koulun toiminnan kannalta järkevinä ajankohtina (kaikki opettajat ja muu henkilökunta mukana). Vuoropuhelu oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyökumppanien kanssa on jatkuvaa ja jaksotettu niin, että se tukee toiminnan suunnittelua ja toteutusta.

Rehtorin tehtävänä on opettajan työtehtävien määrittäminen ja jakaminen (opettajien erityisosaaminen, tasapuolisuus, yt-aika, projektit, oppituntien ulkopuolinen toiminta) ja kokonaisuudesta huolehtiminen (koulujen välinen tasa-arvo).

3.1.4. Toimintakulttuuri

Tiedostetaan koulun ilmapiirin (yhteisöllisyyden, osallisuuden ja vaikuttamisen sekä työrauhan) merkitys. Tietoisesti rakennetaan toimintakulttuuria, jossa jokaisella yhteisön jä-

senellä on mahdollisuus toimia omana itsenään sekä käyttää oppimaansa yhteisön iloksi ja hyödyksi. Toimintakulttuuria kehitetään oppilailta, henkilökunnalta ja huoltajilta saadun palautteen avulla (mm. oppilaskunnan palautteet, asiakaskyselyt).

3.1.5. Kasvatuskumppanuus

Kodin ja koulun välinen yhteistyö kirjataan toimintasuunnitelmiin ja sen toteuttamista seurataan vuorovaikutteisissa (dialogisissa) vanhempaintapaamisissa sekä kyselyjen avulla. Henkilökunnan ja vanhempainyhdistyksen kesken sovitaan yhteistyön toteuttamisesta (toimintasuunnitelmapalaveri).

Rehtorin tehtävänä on seurata, että yhteistyö kodin ja koulun välillä toimii kaikilla tasoilla, sekä yksittäisen kodin ja koulun välinen vuoropuhelu (arviointikeskustelut, muu palautteen antaminen ja oppilaan asioista tiedottaminen) että luokka- ja koulutason yhteistyö (Wilma, vanhempainillat, tiedottaminen).

Arviointikeskustelut käydään koteihin etukäteen toimitettujen lomakkeiden pohjalta. Näin varmistetaan, että kaikki osapuolet tietävät mitä asioita keskustelussa käsitellään. Arviointikeskustelulomakkeita ja ohjeistusta kehitetään niin, että

ne vastaavat sekä kotien että koulujen tarpeita (esim. ikäkausi ja luokka-astekohtaiset teemat).

Vanhempainyhdistyksen roolia tuetaan ja vahvistetaan lisäämällä yhteistä suunnittelua.

Kannustetaan kouluja luomaan omia toimivia yhteistyömahdollisuuksia.

Toimintamalleja:

- Nivelvaiheet: esikoulusta 1. luokalle siirryttäessä opettajan ja huoltajien tapaaminen jo keväällä yhteisessä vanhempainillassa sekä henkilökohtaiset tapaamiset tarvittaessa (esikouluopettaja mukana), arviointikeskustelut (oppilas, huoltajat, opettaja) 1. luokan syksyllä
- alakoulusta yläkouluun siirryttäessä ja kahdeksannen luokan aikana yhteiset tilaisuudet oppilaille, huoltajille ja opettajille, Askelmat -toimintamalli, Saattaen vaihdettava -toimintamalli (Enemmän aikaa lapselle -julkaisu)
- Vanhempainyhdistyksen edustajat kutsutaan kevätlukukauden alkupuolella yhteiseen suunnittelupalaveriin (seuraavan lukuvuoden tosu-työn aloitus).
- Jaetaan vastuuta yhteisten tapahtumien järjestelyistä oppilaille, vanhemmille ja koulun henkilökunnalle.
- Opettajat osallistuvat vuorotellen vanhempainyhdistyksen hallituksen kokouksiin.

- Vanhempainneuvosto: Jokaiselta luokalta valitaan yksi vanhempi yhden vuoden ajaksi neuvostoon. Neuvoston jäsenet jakautuvat toimikuntiin, jotka suunnittelevat ja toteuttavat "oman vastuualueensa" mukaisesti kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Neuvoston jäsenistä valitaan edustajat vanhempainyhdistyksen hallitukseen.

- "Keskiviikkokahvila": Vanhemmille järjestetään mahdollisuus tulla keskustelemaan opettajien kanssa aamukahville tai iltakahville sovittuna aikana. Etukäteen ilmoitetaan ketkä opettajat ja/tai avustajat kulloinkin ovat paikalla.

3.1.6. Oppimisympäristöt

Fyysisen-, psyykkisen- ja sosiaalisen oppimisympäristön turvallisuudesta huolehditaan yhteistyössä opetuspalveluiden hallinnon kanssa.

Käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa oppimisen tukena sekä toteutetaan ajanmukaisen opetuksen vaatimat (teknologiset) uudistukset yhdenvertaisesti kaikissa Hämeenlinnan kouluissa.

Oppimisympäristöjen tarkoituksenmukaisuutta ja kuntoa seurataan (koulutilat, opetusvälineet, mahdollisuus liikkua

oppimisympäristöstä toiseen) yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (mm. tietohallinto, Linnan Tilapalvelu).

Oppilaiden koulutyötä tukevat palvelut (mm. kasvua tukevat palvelut, ARX, nuorisopalvelut, Linnan Ateriat) mahdollistavat joustavan ja toiminnallisen opetuksen järjestämisen kouluissa.

3.2. Motivoitunut oppija

Oppilas käy mielellään koulua ja edistyy opinnoissaan tavoitteiden mukaisesti. Hän on motivoitunut ja hänellä säilyy oppimisen ilo ja uteliaisuus.

3.2.1. Kannustava palaute ja oppimistulosten seuranta

Toiminnan lähtökohdaksi on luontevan vuorovaikutuksen korostaminen sekä opetustilanteissa että muissa oppilaan ja opettajan sekä opettajan ja huoltajan välisissä kohtaamisissa.

Oppilas ja huoltajat saavat koulusta monipuolisesti suullista ja kirjallista palautetta työskentelystä ja edistymisestä koulus-

sa (Wilma, reissuvihko, kotiläksyjen seuraaminen, kokeiden palautukset, todistukset).

Oppilaan saaman henkilökohtaisen palautteen lisäksi oppimistuloksia seurataan kouluissa, yhteistyöalueilla ja opetuspalveluiden hallinnossa. Tilaa saa tarvitsemansa tiedot tavoitteiden saavuttamisesta (luokka-astekohtaiset standardoidut kokeet sopimuksen mukaan, päättötodistukset, tietojen kokoaminen Primuksesta opetuspalveluiden hallintoa/tilaajaa varten)

3.2.2. Osallisuus ja vaikuttaminen

Oppilaiden motivaatiota ja koulussa viihtymistä seurataan arjen vuorovaikutustilanteissa (mm. oppi- ja välitunnit) sekä kyselyjen ja muun palautteen avulla (mm. V-päivä).

Tuetaan oppilaiden oma-aloitteista ja itsenäistä toimintaa koulussa. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia tarjoamalla kouluissa pyritään ennakolta ehkäisemään nuorten syrjäytymistä.

Verso (vertaissovittelu) – toiminta otetaan käyttöön kaikissa kouluissa. Oppilaita ja opettajia koulutetaan vertaissovittelijoiksi ja sovittelua ohjaaviksi opettajiksi.

Toimintamalleja:

- oppilaiden mielipiteitä kysytään ennen päätösten tekoa (esim. 2-luokkalaisten mielipide Aapisesta, kuvistöiden suunnittelua)
- oppilaskunta toimii aktiivisesti, aloitteiden ja päätösten tekoa voi seurata (esim. jatkuvan vaikuttamisen – malli, aloitelaatikko, oppilaskunnan ”uutiset” keskusradiossa)
- Kummi- ja tukioppilastoiminta
- nuorten nuorille järjestämää toimintaa (esim. 12h-leiri ja 6h-leiri)
- nuorisotyöntekijät tiiviisti mukana koulutyössä
- oppilaiden ja opettajien yhteiskoulutuksia (esim. erilaisten opetusvälineiden käyttökoulutusta)
- ruokajärjestäjät avustavat ruokalassa
- välituntileikkittäjät
- tapahtumien ja toiminnan järjestämistä (esim. buffetit, kirppis, juhlaohjelmat)
- Kiva Koulu
- kerhotoiminnan suunnittelua ja toteutusta

3.3. Kokonaisvaltainen kasvun tukeminen

Oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tuetaan kouluissa huolehtimalla oppimisen edellytyksistä ja oppilaan hyvinvoinnista edellä kuvatuin keinoin.

Oppilashuolto toteutetaan yhteisen sopimuksen mukaisesti kaikissa kouluissa. Tuen tarvetta ja tukitoimenpiteiden toteutumista seurataan Oppilaan kansion ohjeiden mukaisesti (tuen tasot). Oppilashuoltoryhmä tarjoaa apuaan oppilaan tukemiseen ja ohjaamiseen mahdollisen lisätuen piiriin.

Hyödynnetään moniammatillinen tuki kouluissa (kuraattorit, nuorisotyöntekijät, terveydenhoitaja) sekä kasvua tukevien palveluiden erilaiset tukimuodot. (konsultoiva erityisopettaja, Askelmat, KELPO-hanke)

Aamupäivä – ja iltapäivätoiminta nähdään osana lapsen hyvää päivää. Sovitaan yhteisistä pelisäännöistä koulun ja ap- ip-toiminnan kesken ja vahvistetaan yhteistyötä riippumatta siitä kuka ap- ip-toimintaa kouluilla järjestää.

4. PERUSOPETUKSEN LAATUKRITEERIT JA VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

Hämeenlinnan perusopetuksen laatukriteerit perustuvat Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimiin Perusopetuksen laatukriteereihin. Niiden avulla tuetaan oppimisen edellytysten parantamista, edistetään opetus- ja oppimistavoitteiden toteutumista sekä kehitetään opetuksen laatua. Tavoitteena on myös koulutuspalveluiden valtakunnallisen vertailukelpoisuuden turvaaminen. Kriteerit vastavavat ensisijaisesti kysymykseen, millaista toiminnan tulisi olla (OKM 2010:6).

Laatua ja sen vaikuttavuutta arvioidaan niin opetuksen järjestäjän, koulun ja muiden opetuspalveluiden toimijoiden kuin oppilaan ja hänen huoltajansa näkökulmasta. Opetuspalveluissa asiakkaalla tarkoitetaan sekä oppilasta että hänen huoltajaansa. Lähtökohtana on, että oppilaalla itsellään on aktiivinen rooli oppijana.

4.1. Oppilaan ja huoltajan kohtaaman toiminnan laatu

HÄMEENLINNASSA KOULUA KÄYVÄ OPPILAS

1. ON MOTIVOITUNUT, HÄNELLÄ SÄILYY OPPIMISEN ILO JA UTELIAISUUS

- Oppilas saa kannustavaa palautetta sekä opettajilta että huoltajiltaan (välitön suullinen ja kirjallinen palaute esim. palaute tunti- ja kotitöistä, oppimispäiväkirjat, jaksotodistukset)
- Motivaatiota ylläpidetään eriyttämällä opiskeltavia sisältöjä
- Koulussa huomioidaan yhteiset juhlat, teemapäivät ja ryhmäytymispäivät
- Kannustetaan kummi-, tukioppilas- ja versotoimintaan
- Tarjotaan oppilaita kiinnostavaa kerhotoimintaa

2. EDISTYY OPISKELUISSA OMIEN EDELLYTYSTENSÄ MUKAISESTI JA SAA OPPIMISEEN TARVITSEMANSA TUEN

- Erittäin tärkeää on, että oppilas saa koulunkäyntiinsä tukea huoltajilta.
- Avainasemassa on eriyttäminen oppilaan omien taitojen mukaan.
- Saa opiskella ryhmässä, jonka koko on toiminnan kannalta ideaalinen
- Saa henkilökohtaista ohjausta ja ryhmäohjausta – oppilaan ohjauksen teesit käytössä (OPS:n liite)

- Oppilaan taitoja mitataan monipuolisesti (esitelmät, kokeet jne.)
- Oppilaan tuen tarve kartoitetaan ja tarvittavat tukitoimenpiteet käynnistetään mahdollisimman nopeasti
- Avustajaresurssit mitoitetaan niin, että kun oppilas tarvitsee avustajaa, sellainen järjestyy.
- Säännölliset luokanvalvojan tuokiot lukujärjestyksiin (vähintään vartti viikossa)
- Kehitys-/arviointikeskustelut (Oppilaan kansio)

3. HOITAA IKÄNSÄ EDELLYTTÄMÄLLÄ TAVALLA ITSENÄISESTI OSUUTENSA OPPIMISESTA JA KOULUTYÖSTÄ

- Oppilas osallistuu oman oppimisen suunnitteluun, toteuttamiseen ja seurantaan ja käyttää hyödyksi saamansa palautteen
- Oppilas on läsnä oppitunneilla ja osallistuu opiskeluun
- Oppilaalla on oltava mahdollisuus sanoa mielipiteensä ja osallistua koulunkäyntiä koskevaan keskusteluun (vaikeissa tilanteissa selvitetään asiat rehtorin ja/tai muun ulkopuolisen henkilön avulla, konsultoiva erityisopettaja)
- Oppilas ohjataan koulun ja kodin toimesta tekemään koulutehtävänsä
- Oppilas kuljettaa annetut viestit kodin ja koulun välillä ja ottaa ikänsä karttuessa enenevästi vastuuta omasta opiskelustaan.

4. VOI VAIKUTTAA OPPIMISYMPÄRISTÖN TOIMIVUUTEEN JA VIIHTYISYYTEEN

- Oppilas noudattaa koulun järjestyssääntöjä ja ottaa kantaa havaitsemiinsa epäkohtiin
- Jokaisessa koulussa toimii oppilaskunta, jonka järjestäytyneestä toiminnasta vastaa oppilaskuntaa ohjaava opettaja.
- Hämeenlinnan koulujen oppilaskuntien yhteinen toimintasuunnitelma päivitetään vuosittain (yhteistyö nuorisotoimen ja muiden toimijoiden kanssa, Lasten ja nuorten foorumi)

HÄMEENLINNASSA KOULUA KÄYVÄN OPPILAAN HUOLTAJA

1. SAA TARVITSEMANSA TIEDON LAPSENSA KOULUNKÄYNNIN SUJUMISESTA JA EDISTYMISESTÄ

- Luokan opettaja/ luokanvalvoja kutsuu huoltajat arviointi-/kehityskeskusteluun vähintään kerran lukuvuodessa
- Yhteyttä kotien kanssa pidetään Wilman, reissuvihkon ja/tai sähköpostin avulla
- Oppilaiden työt arvioidaan kohtuullisessa ajassa ja työt/kokeet käytetään kotona.

- Oppilaan edistymisestä kertovia todistuksia annetaan vähintään kaksi lukuvuodessa
- Vuorovaikutteinen vanhempainilta järjestetään joka koululla vähintään kerran vuodessa
- Huoltaja seuraa ja tukee lapsensa opiskelua (PL 26 § 2mom.)

2. VOI OSALLISTUA OPPIMISTA JA KOULUA KOSKEVAAN KESKUSTELUUN JA VAIKUTTAA OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEEN SEKÄ KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖN SISÄLTÖIHIN JA MUOTOIHIN

- Huoltajat ottavat yhteyttä kouluun tarpeen esiintyessä
- Huoltajat voivat esittää toiveita tai ehdotuksia vanhempainiltojen sisällöistä. Vanhempainiltoihin osallistuminen on suositeltavaa.
- Jokaisessa koulussa toimii järjestäytyneet vanhempainyhdistys, joka mahdollisuuksiensa mukaan rikastuttaa koulun toimintaa ja on luonteva yhteistyökanava kotien ja koulun välillä.
- Vanhempainyhdistyksen edustajat osallistuvat vähintään kerran lukuvuodessa toiminnan suunnittelu- ja arviointikokouksiin
- Hämeenlinnassa järjestetään perusopetusta koskevia kyselyitä, joihin vastaamalla huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa koulua koskeviin kysymyksiin.

3. ON TERVETULLUT KOULULLE SEKÄ SEURAAMAAN OPETUSTA ETTÄ JÄRJESTÄMÄÄN JA OSALLISTUMAAN YHTEISIIN TILAISUUKSIIN

- Koulujen toimintasuunnitelmissa ja kotisivuilla näkyy myös vanhempainyhdistyksen toiminta
- Huoltajille ja muille oppilaan läheisille aikuisille tarjotaan luontevia mahdollisuuksia osallistua koulun toimintaan

TIEDOTTAMINEN ON KOULUN TEHTÄVÄ

Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan jakamalla koteihin ensisijaisesti Wilman avulla, oppilasta ohittamatta

- koulun lukuvuositedote/toimintakalenteri tms.
- luokanvalvojan/luokanopettajan kuukausi- tai jaksotiedote
- luokan asioita ja tapahtumia koskevia muita tiedotteita

KASVATUKUMPPANUUDEN SEURANTA, ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN

Kodin ja koulun yhteistyön toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään

- avoimessa keskustelussa kodin ja koulun välillä

- koulujen toimintasuunnitelmaan liittyvällä itsearvioinnilla
- asiakaskyselyillä
- oppilaan arviointi/kehityskeskusteluissa

Koulun johto luo asianmukaiset edellytykset oppimiselle ja opettamiselle yhteistyössä opettajien, muun henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien kanssa.

4.2. Oppimista tukevien rakenteiden laatu

OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN JA PEDAGOGINEN JOHTAMINEN

1. Opetuksen järjestäjä on määritellyt toiminta-ajatuksen, arvopohjan ja strategian niiden toteuttamiseksi

2. Opetuksen järjestäjällä on rakenteet ja menettelytavat, joiden avulla tuetaan opetuspalveluiden ja koulun johtamista sekä hyvän hallinnon toteutumista

Asiakirjojen ja ohjeiden selkeys
Toimiva tiedottaminen

3. Opetuspalvelua ja koulua koskevat strategiat ja suunnitelmat on laadittu. Johto ja henkilöstö on sitoutunut niiden toteuttamiseen ja niiden vaikutuksia seurataan suunnitelmallisesti

Kunnan ja koulun toimintasuunnitelmat ja niiden liitteet
Itsearviointi ja asiakaspalautteet

4. Opetuksen järjestäjällä on selkeät tavoitteet opetuksen järjestämisen kehittämiseksi

Opettajien täydennyskoulutus
Konsultaatio (mm. uusi perusopetuslaki ja OPS, Oppilaan kansio)
Oppilashuoltoryhmän toiminta(edellytykset)
Kouluverkko ja tilojen kunnossapito (sisäilman laatu)

5. Koulun johto luo asianmukaiset edellytykset opettamiselle ja oppimiselle yhteistyössä opettajien, oppilaiden ja huoltajien kanssa

Riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö

Opetusryhmät muodostetaan niin, että opetus ja ohjaus voidaan toteuttaa opetussuunnitelman mukaan, otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja tarvittaessa opetusryhmiä voidaan uudelleen järjestellä lukuvuoden aikana
Tarkoituksenmukaiset tilat ja välineet (tieto- ja viestintätekniikka)

Koulun toimintakertomuksessa mainitaan kuinka lukuvuoden painopisteet/yhteiset teemat on koulussa toteutettu, seurataan itsearviointien ja hallinnon kyselyjen avulla

6. Koulussa on kannustavat käytänteet, jotka tukevat oma-aloitteisuutta ja oman työn jatkuvaa kehittämistä
Kuuleminen, osallistuminen ja vaikuttaminen on suunnitelmallista ja aikataulutettua

7. Koulun johtamisen painopiste on pedagogisessa johtamisessa joka on vuorovaikutteista ja osallistavaa

Kaikilla asianosaisilla mahdollisuus osallistua päätöksentekoon
Tieto päätöksistä ja suunnitelmista mahdollisimman laajaan keskusteluun
Vaikuttavuuden seuraaminen ja mittaaminen

4.3. Toteutus ja kustannukset

Laatua kouluissa parannetaan toimintakulttuuria kehittämällä. Pienetkin muutokset vuorovaikutuksen sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuuden lisäämiseksi tai oppimisen tuen kehittämiseksi kertovat koulun pyrkimyksestä tehdä jokaisesta koulupäivästä Hyvä Päivä, halusta kulkea kohti parempaa tulevaisuutta.

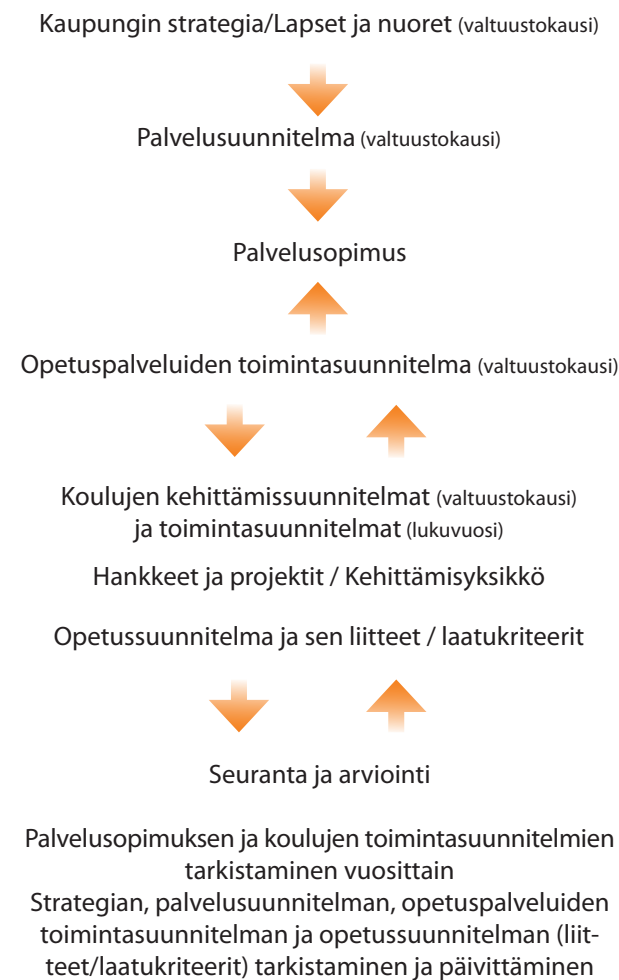
Vaikka opettajien ja muun henkilökunnan asenne ja kyky tarvittaessa muuttaa omia toimintatapojaan on keskeinen tekijä laadukkaan perusopetuksen toteuttamiselle, tarvitaan toiminnan kehittämiseen myös hallinnollisia päätöksiä sekä lisäresursseja tai resurssien uudenlaista kohdentamista. Aina-kin seuraaviin opetuksen ja oppimisen laatuun vaikuttaviin tekijöihin on Hämeenlinnassa tulevana vuosina puututtava:

- Tuntimäärän nostaminen minimistä
- Oppimisympäristön laajentaminen/kuljetustuki (mm. kulttuuripolku, kansainvälisyys, uimaopetus, koulujen välinen yhteistyö)
- Nivelvaiheet ja oppimisen tuki - aikaa ja resursseja opettajien keskinäiseen sekä moniammatilliseen yhteistyöhön
- Tuntikehys/opetusryhmien koko ja määrä

- Opettajien jaksamisen ja koulutuksen tukeminen sekä erityistehtävien korvaaminen (esim. työnohjaus, luokanvalvojan tehtävät, oppilaskunnan ohjaaminen, vanhempainyhdistyksen yhdysopettajan palkkio)
- Ryhmytymispäivät (7.lk)

5. TOIMINNAN SUUNNITTELUN JA ARVIOINNIN YHTEYS

Laatutyöryhmä: Anu Aaltonen, Marketta Hulkko-Lassila,
Kaisa Koski, Lise Lindberg, Kirsti Suoranta

Ohjausryhmä: Antti Karrimaa, Tarja Mikkola, Mika Mäkelä

Lähteet:

Perusopetuksen laatukriteerit (OKM 2010:6)

Hämeenlinnan lasten ja nuorten palveluiden palvelustrategia ja opetuspalveluiden palvelusopimus

Hämeenlinnan kuntakohtainen opetussuunnitelma 2011
(Johanna Hyytiä, Riitta Hietanen, Kaisa Koski)

Hämeenlinnan opetuspalveluiden arviointisuunnitelma (2008)

Osaaminen ja sivistys 2020 – Opetushallituksen strategia (2011:66)

Kaste hanke: Monialaisesti yhdessä lapsen parhaaksi – Kasvatuskumppanuus (2009-2011, Arja Korhonen)

Perusopetuksen oppilaan ohjaus - hankkeen materiaalit (Nikke Keskinen, Anja Lepistö, Pekka Paappanen)

Ruununmyllyn koulun vanhempainilloissa tuotettu materiaali (2010 - 2011)

Oppilaskuntakyselyjen raportit (HAMK:n opiskelijatyöt Ahveniston ja Miemalan kouluissa, 2010)

Hämeenlinnan opetuspalveluiden esimiesten laatupalaverin (4.8.2011) sekä opetushenkilöstön laatupäivien (loka-marraskuu 2011) materiaalit

YK:n Lasten oikeuksien sopimus (1989)

Kiitokset:

Opetusneuvos Irmeli Halinen, kommentointi
Innostavat kumppanit ja kommentaattorit

Liite 1

Perusopetuksen laatuprojekti

Seurannan ja arvioinnin kohteet (suunnitelma 2012-2016)

1. Toiminnan vaikuttavuus (koulutuksen järjestäjä)

1.1. Vaikuttavuus, tuottavuus ja taloudellisuus

vuosittain: **TA -indikaattorit (kytkentä oppimistuloksiin,**

panos-tuotos)

- PO:yleisopetus (OPO)/erityisopetus/lisäopetus – käytetty raha
- 9.lk, päättötodistusten ka.
- keskeyttäneiden määrä
- yo-kokeet
- sijoittuminen jatko-opintoihin

20 suurimman kunnan vertailutieto/ eo indikaattorit

1.2. Oppimisen ja oppimistulosten seuranta

vuosittain: **Valtakunnalliset kokeet**

- yhteenvedot: 5.lk ja 8.lk
- päättöarviointi: 9.lk
- yo-kokeet

Oppilaan ohjaus (voiko mitata? OPS ja liite, siirtymävaiheen ohjaus, Enot, lukion opohanke, YTYÄ, Tavastia-yhteistyö)

vaihdellen: **Taito- ja taideaineiden teema-arvioinnit**

- esim. 3.lk Oppilot/ilmaisutaito, 5.lk Tiedeprojekti/lukioyhteistyö
6.lk Minä kuudesluokkalainen – narratiivi (nivelevaihe),
9.lk Oppimisen koko kuva – runoja ja kuvia

Kouluviihtyvyys (työnilo ja tekemisen laatu, oppimiskäsitys)

OPH:n arvioinnit (tilaaja/palvelusuunnitelmasa?)

1.3. Oppimista tukevien prosessien laatu

1.3.1. Opetuksen järjestäminen, oppilashuolto

vuosittain: **Tuntijako**

Tuntikehys (Koulun tosu)

Ryhmäkoko (Primus)

Tukiopetus: määrä (Populus), sisältö (oppiaineet) ja menetelmät (yksilö-ryhmä)/koulun itsearviointi

Oppimateriaalit, opetusvälineet ja kalusto (seurataanko määrää ja laatua esim. yhteistyöalueella, minimitaso määritys? yhtenäistäminen?)

Oppimissuunnitelmat: määrä, päivitys vähintään kerran lukuvuodessa/Oppilaan kansio
HOJKS:t: määrä (Primus), päivitys vähintään kerran lukuvuodessa/Oppilaan kansio
Psyko-sosiaaliset palvelut (kasvua tukevien mittarit?)

Kouluterveydenhoito: määrä (kouluterveydenhoidon omat mittarit?)

1.3.2. Hallinnolliset prosessit – johtaminen, hallinto, tilat

vuosittain: **Oppilaaksi ottaminen** (mallinnettu): tyytyväisyys: asiakaspalaute

Oppilassijoittelu (mallinnettu): ryhmäkoot, tyytyväisyys: asiakaspalaute

Nivelevaiheet/siirtymät: koulupolku/yhteistyöalue (mittarit?), "siirtopalaverien" määrä, pienryhmäsiirrot, seuranta (Oppilaan kansio)

Koulukuljetus

Rekrytointi (ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilökunta)

Osaamisen hallinta – kysely

Täydennyskoulutus (tarve ja tarjonta)

Johtaminen: sisäinen ja ulkoinen arviointi/asiakaspalaute

Tilojen kunnossapito: sisäilman laatu – mittaukset, Tilapalvelun ja TEKMen omat mittarit ja vuosisuunnitelmat/toteuttaminen?

2. Oppilaiden hyvinvointi ja asiakastyytyväisyys

vuosittain: **V-päivä:** tulokset ja palaute (osallisuuskoordinaattori), Nuorisofoorumi

Asiakaskysely oppilaille ja huoltajille (ensimmäinen huhtikuu 2011)

vaihdellen: **Kouluterveyskysely** (tilaaja/oman aikataulunsa mukaisesti)

Huolen harmaa vyöhyke tms. – yhteistyö kasvua tukevien palveluiden kanssa

Kouluviihtyvyys (työn ilo ja tekemisen laatu – miten mitataan, asiakaspalaute?)

Kasvatuskumppanuus (vanhempainyhdistys, Kaste)

3. Henkilöstön hyvinvointi - työyhteisön ja koko organisaation toiminnan laatu

vuosittain: **Kehityskeskustelut** (yhteinen ohjeistus, vertailtavuus)

Koulujen itsearviointi (tosu)

Hyvinvointikysely (kolmen vuoden välein?)

4. Yksiköiden itsearviointi – arvioitavien kohteiden valinta (opetuspalvelut/tilaaja)

vuosittain: **Toimintasuunnitelma- ja arviointikokoukset** (henkilökunta, oppilaat ja huoltajat, tammi-toukokuussa, raportointi tosun yhteydessä)
Kehittämissuunnitelman mukainen arviointi joka 3. vuosi (tilaaja?)

5. Arviointityökokous "Turpakäräjät"

vuosittain: **Itsearviointi** kesäkuun esimieskokouksessa (kohteet strategiasta ja palvelusopimuksesta)
Tosu-ohjeet (yhteiset linjaukset ja kehittämisen)

6. Organisaation oppimisen ja innovaatioiden arviointi

Tyytyväisyys, jaksaminen, uusien ideoiden kehittäminen
Osaamisen hallinta

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa